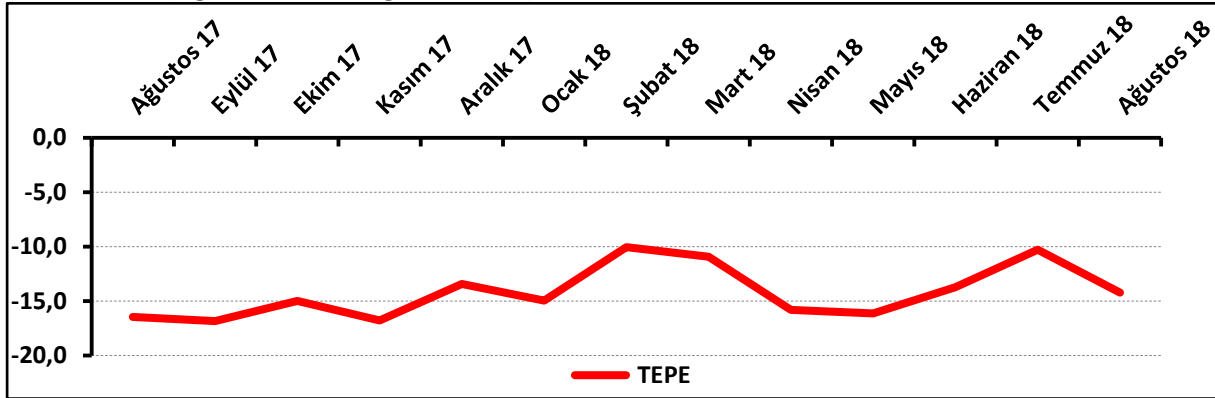

PERAKENDECİLERİN GELECEĞE YÖNELİK BEKLENTİLERİ OLUMSUZ

Perakende güveni, Ağustos ayında bir önceki aya göre 3,9 puan azalırken; bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 2,3 puan arttı. Perakende güveninin geçen aya göre azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerindeki düşüş etkili olurken; geçen yıla göre artışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimindeki artış etkili oldu. Önümüzdeki 3 ayda satış ve istihdam beklentileri hem Temmuz 2018 hem Ağustos 2017'ye göre azaldı. "Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörü, Ağustos ayında perakende güveninde en çok artış gösteren sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye geçen yıla göre Euro Bölgesi'nden daha iyi, AB-28'den daha kötü performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla kıyasla artarken geçen aya kıyasla azaldı

Ağustos ayında -14,2 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 2,3 puan artarken, geçen aya göre ise 3,9 puan azaldı. TEPE değerinin geçen aya göre azalmasında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili olurken; geçen yıla göre artışında ise geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi göstergesindeki iyileşme etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Ağustos 2017 – Ağustos 2018)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	1,5	-7,5	-11,6	-4,8	-10,2	-12,3	-11,8	-7,3	-10,7	-16,0	-16,3	-16,8
2017	-15,7	-25,1	-16,9	-18,5	-14,7	-15,8	-19,9	-16,5	-16,9	-15,0	-16,8	-13,4
2018	-15,0	-10,1	-10,9	-15,8	-16,2	-13,7	-10,3	-14,2				

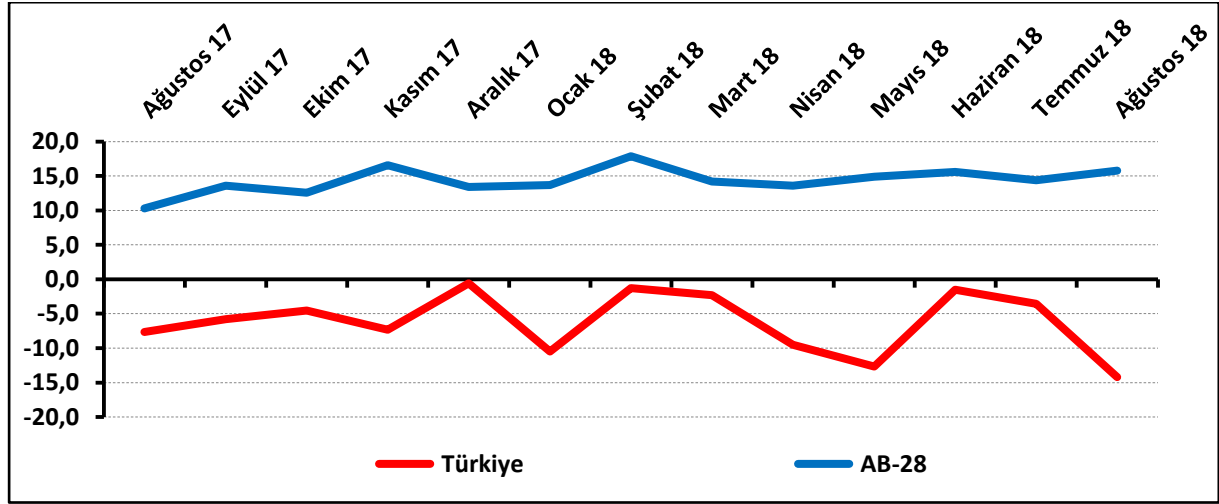
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin satış beklentileri azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ağustos 2018’de -14,2 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 10,6 puan; bir önceki yılın aynı ayına göre ise 6,5 puan azaldı.

Ağustos 2018’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 34’ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 40,6’sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 25,3 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Ağustos 2017 – Ağustos 2018)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

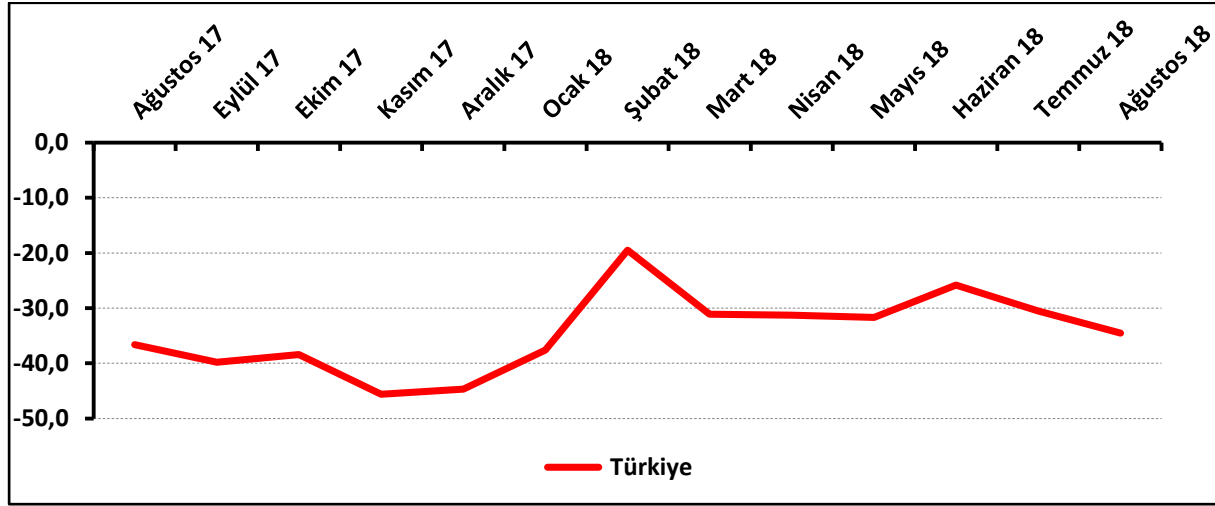
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	16,4	-0,4	-2,6	10,6	3,8	0,7	-1,5	12,9	2,1	-7,1	-3,6	-14,0
2017	-6,9	-43,6	-13,0	-14,8	-6,5	-6,1	-17,1	-7,7	-5,8	-4,5	-7,3	-0,6
2018	-10,5	-1,3	-2,3	-9,5	-12,7	-1,5	-3,6	-14,2				

İşlerin durumu geçen yılın aynı dönemine göre iyileşti

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Ağustos 2018'de -34,5 puan değerini alarak, Temmuz 2018'e göre 4,0 puan azalırken; Ağustos 2017'ye göre 2,1 puan arttı.

Ağustos 2018'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 19,4'ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 53,9 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 26,8 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Ağustos 2017 – Ağustos 2018)

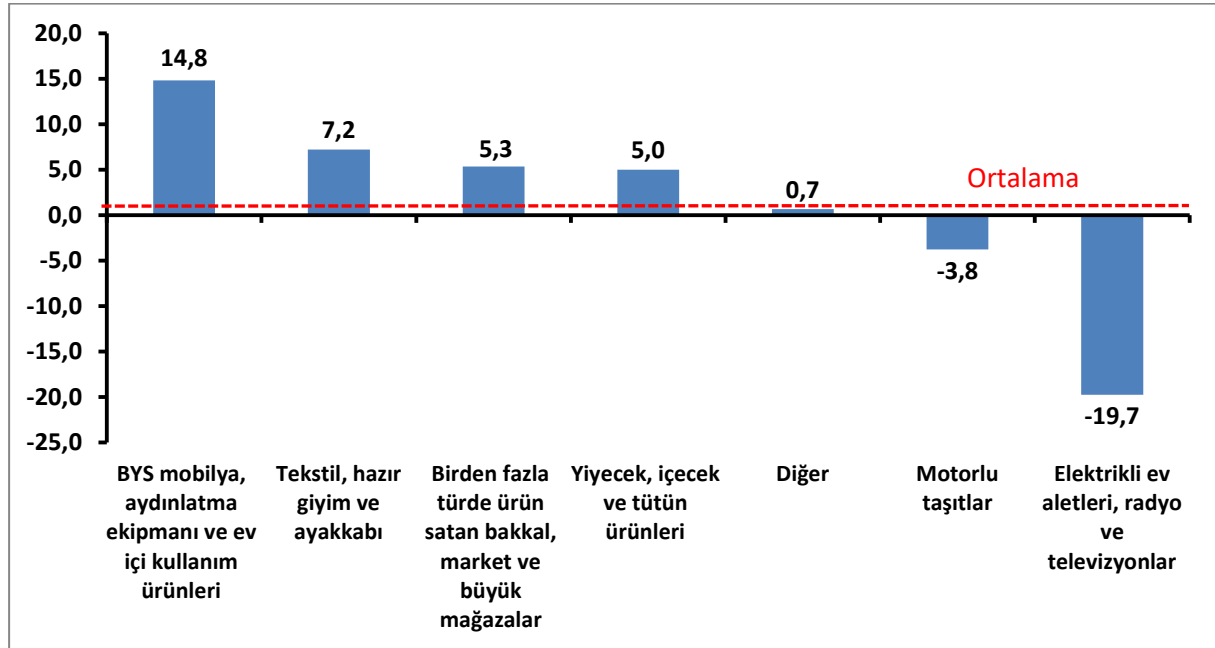
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	-21,2	-32,6	-31,3	-13,6	-27,6	-35,2	-22,8	-27,5	-37,5	-42,7	-45,3	-49,6
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6	-39,4	-41,6	-38,5	-36,6	-39,8	-38,4	-45,6	-44,7
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7	-25,8	-30,5	-34,5				

Perakende güveni en fazla artan sektör “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” oldu

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Ağustos 2018’de, geçen yılın aynı dönemine göre “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “birden fazla türde ürün satan market ve büyük mağazalar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” ve “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörlerinde artış; “motorlu taşıtlar” ve “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörlerinde azalış gözlemlendi. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “birden fazla türde ürün satan market ve büyük mağazalar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörlerindeki artış ortalamasının üzerinde gerçekleşti. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörü perakende güveninde en fazla azalış gösteren sektör oldu.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Ağustos 2018’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede satış ve istihdam beklentisi azaldı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Ağustos 2018’de, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” göstergesi hem Ağustos 2017’ye hem de Temmuz 2018’e göre artarken; “önümüzdeki 3 ayda istihdam ve satış beklentileri” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergeleri azaldı. “Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu” ve “işlerin geçen yıla göre durumu” göstergeleri Ağustos 2017’ye göre artış, Temmuz 2018’e göre azalış gösterdi. “Önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi” göstergesi Temmuz 2018’e göre azalırken, Ağustos 2017’ye göre değişmedi.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 08/2017	Endeks 07/2018	Endeks 08/2018	Bir önceki aya göre değişim 08/2018	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 08/2018
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-51,5	-39,1	-44,5	-5,4	7,0
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	9,8	11,8	16,1	4,3	6,3
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-24,7	-13,0	-24,7	-11,7	0,0
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-7,7	-3,6	-14,2	-10,7	-6,6
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-3,2	1,2	-4,1	-5,3	-0,9
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	31,6	49,0	52,3	3,3	20,7
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-36,6	-30,5	-34,5	-4,0	2,1
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	8,7	5,9	1,7	-4,2	-7,0

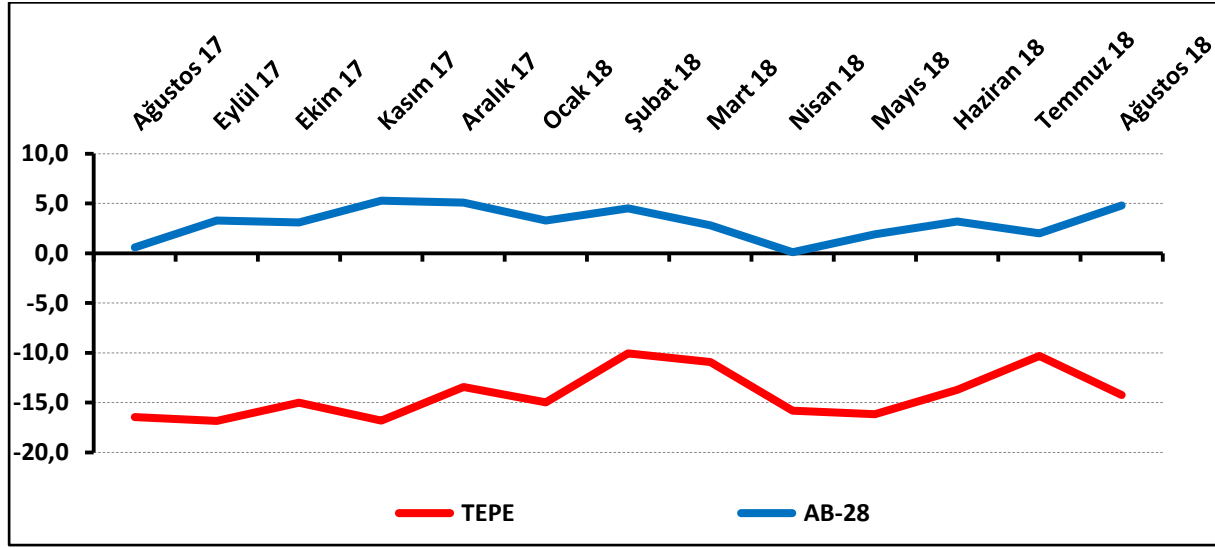
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla arttı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Ağustos 2018’de 4,8 puan değerini aldı. AB-28’de perakende güveni bir önceki aya göre 2,8 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 4,2 puan arttı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla Euro Bölgesi’nden daha iyi, AB-28’den daha kötü performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ağustos 2017 – Ağustos 2018)

Tablo-5. AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	4,1	4,1	3,9	1,5	2,2	1,1	0,7	-0,6	0,8	0,7	4,0	3,8
2017	2,0	2,2	3,6	4,4	1,9	2,4	5,1	0,6	3,3	3,1	5,3	5,1
2018	3,3	4,5	2,8	0,1	1,9	3,2	2,0	4,8				

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde EAB-28'den daha kötü performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Yunanistan, Ağustos ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşayan ülke oldu. Yunanistan'ı; İngiltere ve Litvanya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Hırvatistan, Slovenya ve Finlandiya oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış İngiltere'de yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Ağustos 2017'ye göre değişim AB-28'de 4,2 puan, Euro Bölgesi'nde 1,3 puan oldu. Temmuz 2018'e göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Ağustos 2017 ve Temmuz 2018'e göre)

Ülkeler*	Ağustos 2017'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Temmuz 2018'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Yunanistan	23,3	4,8
İngiltere	18,7	10,5
Litvanya	9,5	0,6
Danimarka	5,3	-3,1
Karadağ	4,6	2,2
AB-28	4,2	2,8
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	3,8	5,0
Fransa	2,5	-0,2
Belçika	2,4	8,5
Türkiye	2,3	-3,9
Almanya	1,9	2,0
İspanya	1,9	0,0
Sırbistan	1,9	-1,7
Estonya	1,3	2,7
Euro Bölgesi-19	1,3	1,4
Letonya	1,1	-2,4
Macaristan	1,0	3,1
Portekiz	0,9	-0,1
Slovakya	0,5	-2,9
Polonya	0,0	-0,9
İsveç	0,0	3,0
Romanya	-0,6	-2,6
İtalya	-0,8	2,4
Bulgaristan	-1,0	-3,6
Makedonya Cumhuriyeti	-4,1	-1,4
Hollanda	-4,3	0,6
Çek Cumhuriyeti	-4,3	-2,3
Malta	-5,4	-1,2
Avusturya	-6,1	1,9
Finlandiya	-6,3	0,1
Slovenya	-6,8	-0,3
Hırvatistan	-7,6	-3,8

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan da ülke verilerine eklenmiştir.

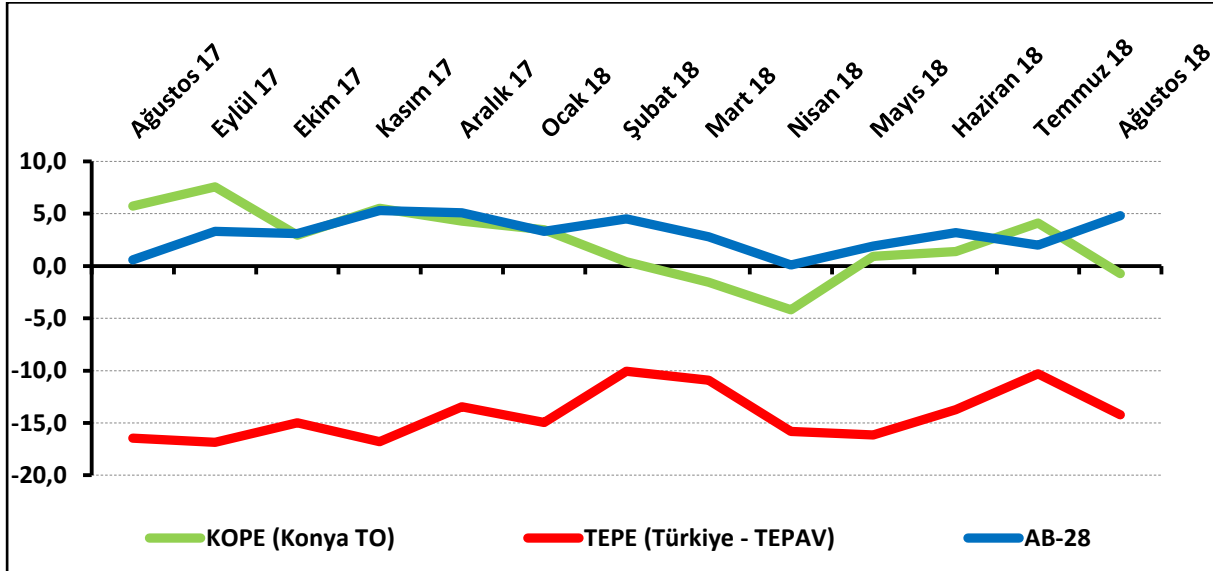
**Sıralama Ağustos 2017 değişimine göre yapılmıştır.

Konya’da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012’den bu yana Konya’da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Ağustos ayında TEPE, -14,2 puan değerini alırken KOPE -0,7 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 6,4 puan azalırken; TEPE 2,3 puan arttı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 4,8 puan azaldı. Konya perakendesi, ağustos ayında Türkiye genelinden daha iyi performans sergilerken, AB-28’den daha kötü performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ağustos 2017 – Ağustos 2018)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	0,5	-1,6	-3,4	-1,6	-2,4	-2,6	-1,7	3,0	-0,9	0,0	-4,4	-6,7
2017	-8,8	-3,9	0,1	-1,3	1,0	4,4	-0,1	5,7	7,6	3,0	5,5	4,3
2018	3,5	0,4	-1,5	-4,2	0,9	1,4	4,1	-0,7				